

FILOZOFIJA - gradivo za prvu pisanu provjeru znanja

ŠTO JE **FILOZOFIJA**? (određenje pojma)

Mit, religija i filozofija? (monolog, dijalog) Izvor filozofije? Poticaji filozofiji? (objasniti svaki)

Nefilozofski pristupi svijetu? *Odnos filozofije i znanosti*? (Je li filozofija znanost?,... isprva u Grka?, ...Aristotelova sinteza, pa osamostaljivanje pojedinih područja?)

Podjela filozofije? (koja disciplina pripada kojem području?)

Što istražuje **METAFIZIKA**? Kako ju je zvao Aristotel i kako ju je odredio? Kako je dobila naziv „metafizika“?

Kako se dijeli metafizika?

Što je **ONTOLOGIJA**? Što je biće, bit, bitak? Kako glasi prvo filozofsko pitanje? Ontološke koncepcije?

(kvantitativno i kvalitativno) Što svaka od njih tvrdi o bitku?

ANTROPOLOGIJA kao filozofska disciplina? Određenja čovjeka? (pojmovnik- homo...)

Podjela slobode (... koja je sloboda privilegij čovjeka?, ...koji pojam ide uz pojam slobode?) Čovjek kao dio prirode i čovjek koji prevladava prirodu? (objasniti)

Što je spoznaja? (... objektivnost?) Čime se bavi **SPOZNAJNA TEORIJA**, tj. **GNOSEOLOGIJA**? Gnoseološke koncepcije o izvoru spoznaje? (empirizam, senzualizam, racionalizam, kriticizam, intuicionizam, iracionalizam- voluntarizam i misticizam- objasniti svaki) Vrijednost i doseg spoznaje- dogmatizam i skepticizam? (objasniti) Klasična teorija istine?

Što je moral kao objektivna kategorija? (kako se stječe, društvena i povijesna uvjetovanost morala) Odnos subjektivnog i objektivnog morala (sklad/sukob) Što je savjest? (konflikti savjesti, kako se oblikuje) Autonomija savjesti? Što je **ETIKA**? Izvor morala- autonomna i heteronomna etika? Svrha morala- koncepcije? (eudajmonizam, hedonizam, utilitarizam, perfekcionizam, etika vrlina, deontologija, bioetika) Kantov kategorički imperativ? (dvije formulacije) Što je dužnost?

Čime se bavi **POLITIKA**? Antičko (Aristotelovo) viđenje ljudske prirode (*zoon politikon*)?

Što je i čime se bavi **ESTETIKA**? „Estetika odozgo“ i „estetika odozdo“? (predstavnic i objašnjenja)

POJMOVI: filosofia, fysis, ta meta ta fizika, anthropos, logos, homo faber, homo..., gnosis, tabula rasa, empeiria, sensus, ratio, voluntas, dogma, skepsis, mos, ethos, eudaimonia, hedone, utilis, arete, deon, maksima, bios, polis, zoon politikon, mimesis

Sažetak na kraju svake teme u udžbeniku – pročitati !!!!

ANTIČKA FILOZOFIJA

Filozofija nasuprot mitu? Kada i gdje nastaje filozofija? Usporedba Istočnjaka i Grka?

Kozmološko razdoblje grčke filozofije

MILETSKA ŠKOLA- kada i gde nastaje? Ime? Osnovno pitanje? Fragmenti? Predstavnic? „Otac grčke filozofije“?

Što je tko od predstavnika škole odredio kao prauzrok? Monizam? Hilozoizam? Fysis? Materijalizam?

POJMOVI: arhe, apeiron, fysis

FRAGMENTI- pročitati!

PITAGOREJSKA ŠKOLA- gdje nastaje? Kako je bila organizirana? Predstavnicima? Kojim područjima su se bavili? Što su zaključili? (što je bit svega, počelo?) Koja je spoznaja uzor spoznaje? Mistika brojeva? Brojevi kao počela? (osvrt)

FRAGMENTI- pročitati!

HERAKLIT- što određuje kao bit svijeta? Što je simbol te biti? Sve teče - *panta rei*? (objašnjenje) Harmonija i borba suprotnosti? Dijalektika? (pojmovnik- 2. značenje) Logos vlada svijetom? Osjetilna spoznaja? Prava spoznaja?

POJMOVI: panta rei, logos

FRAGMENTI- pročitati!

ELEJSKA ŠKOLA- gdje je djelovala? Predstavnicima? Parmenid- dvije vrste spoznaje? Osjetilna spoznaja? Racionalna spoznaja? Što je bitak, a što nebitak? Misлити i biti? Nema bivanja? (usp. sa Heraklitom) Aporije?

Dijalektika? (pojmovnik- 1. značenje, Aristotel o Zenonu?) Primjeri aporija?

POJMOVI: to pan, theos, panteizam, doksa, aletheia, aporia

FRAGMENTI- pročitati!

POSREDNICI- između koga posreduju? Predstavnicima? Empedoklo- četiri elementa i sile? Što uči Anaksagora? Homeomerije? Što je Nus? Teleološko uređenje svemira?

POJMOVI: nous, telos

FRAGMENTI- pročitati!

ATOMISTI- predstavnicima? Poticaj- problem? Od čega je sve sastavljeno? (bitak i nebitak) Što su atomi i kakvi su? Mehanička zakonitost i nužda? (Leukip) Spoznaja- prava i mračna? (Demokrit) Primarne i sekundarne kvalitete atoma? (objektivno i subjektivno) Teorija sličica? Demokritova etika? Materijalistički sustav?

POJMOVI: atomos

FRAGMENTI- pročitati!

Antropološko razdoblje grčke filozofije

Središnje pitanje? (odgovor sofista i Sokrata) Koja su pitanja (problemi) u središtu?

SOFISTI- potreba za obrazovanjem? Sofisti- prosvjetitelji Grčke? Riječ „sofist“ izvorno? Dijalektika? Eristika? Kritičari sofista? (zašto) Riječ „sofist“ pogrdno? Hegel o doprinosu sofista? Sofizam? Glavna Protagorina teza? Spoznajni relativizam? Etički relativizam? Sokratova i Platonova kritika sofista? Sofistika?

POJMOVI: sofisma

FRAGMENTI- pročitati!

SOKRAT- je li pisao? Kako znamo za njegovo učenje? Je li putovao? Što je smisao čovjekova života? Koju staru gnomu (izreku) ističe? Što ga je zabrinulo? Što želi postići kod svojih sugrađana i kod kojih posebice? Koju je ulogu namijenio filozofiji? Koji politički poredak hvali, a koji kritizira i zašto? Za što su ga optužili? (dvije točke optužnice) Zašto nije pobjegao? Što je mjera svega za čovjeka (po njemu)? Zbog čega kritizira sofiste? Zbog čega ljudi griješe? Što je izjednačio sa čime? (vrlina i znanje, etički intelektualizam) Znanje je spoznaja pojmova? S kojom tvrdnjom počinje Sokratova metoda razgovora? Prvi „negativan“ korak njegove metode? Drugi „pozitivan“ stupanj metode? Majeutika? U čemu se vidi induktivan postupak? Do čega želi doći?

POJMOVI: arete, daimonion (osvrt)

TEKSTOVI- pročitati!

KIRENSKA I KINIČKA ŠKOLA („sokratske škole“) – što su naučavale ove škole?